

ДЗВІНКА ТОРОХТУШКО

МАСІК

Київ
Видавництво «АЛАТОН»
2016

УДК 82-31
ББК 83.3(4Укр)6
Д43

Дзвінка Торохтушко
Д43 Масік: [роман] — К.: Видавництво «Алатон», 2016. — 176 с.
ISBN 978-966-2663-44-0

Роман «Масік — перший великий твір авторки. Це роман-сповідь і роман-прагнення. Це пошук світла і тепла у холодному людському світі. Героїня переживає непросту життєву ситуацію, розчаровується і опускає руки перед невиліковною хворобою. Однак, попри все, живе і борється. За себе, за коханого. Любов — ось лейтмотив роману. І нешаблонний Бог, який цю любов підтримує. Загалом, у цьому романі все не так, як здається спочатку. Це переплетення долі, історій і роздумів. Іноді доволі суперечливих і епатуючих, іноді добрих і лагідних.

«Усе буде добре!» — каже Бог. Він знає. Він знає все. Він айтішник. У нього просто збій програми Буття. Вірус у системі. Але... «Усе буде добре!» — каже Дзвінка Торохтушко.

УДК 82-31
ББК 83.3(4Укр)6

ISBN 978-966-2663-44-0

© Дзвінка Торохтушко, 2016
© Видавництво «Алатон», 2016

Поталанило людині з талантом. І таланту з людиною. Це я про Дзвінку Торохтушко. Справді талановитих не так багато серед нас. А таких, які не профукали, пропили, проледачили свій талант, – ще менше. Письменниці вдалося не лише вберегти і втілити у рядки своє прагнення слова, а й відкрити його людям. А заразом і долі людей, про яких вона пише. Пише пристрасно, відверто, навідріг. Це ще один талант – уміти приміряти чужу долю як свою, прожити її, спекти серце в долонях, повних сліз, і не зітліти. Таку лектуру читати нелегко, вона вимагає роботи душі, співпережиття. Але читати треба. Щоб душа не заросла мохом спокою. Книга Дзвінки чудово лікує від корости байдужості. До людей, до світу, до себе. Тепер ці ліки можна придбати у книгарні без рецепта.

Богдан Волошин

Свого часу творчість Дзвінки Торохтушко стала для мене справжнім відкриттям. У сучасному українському письменстві є чимало цікавих авторів, але я не знаю жодної іншої письменниці, яка б настільки органічно зуміла поєднати у своїй творчості здавалося б непоєднувані речі: іскрометний гумор, який заводиться з півоберту, тонку лірику, що зачіпає за живе і здатна викликати сльози навіть у товстошкірих, соціально-психологічну прозу, що містить нещадний розтин проблем нашого сьогодення. Так писати може тільки Людина, яка має в душі Божу іскру. Кожен твір Дзвінки для мене – відкриття, задоволення, привід замислитися над вічними буттєвими істинами.

Людмила Скорина

«Любов виникає з любові, коли хочу, щоб мене любили, я сам першим люблю» – писав мудрець Григорій Сковорода. Читаючи тексти Дзвінки Торохтушко, відчувається ота глибока і взаємна любов між автором і словом. Саме на ґрунті того великого почуття, як на мене, зростає захоплива майстерність мисткині.

Роман Жаків

Вона вчора була на моєму концерті.

Маленька жіночка з маленьким сірим кошеням, схованим у маленьку сумочку. Я довго згадувала, де ж її бачила. Ніяк не згадувалося. Той погляд. Глибокий і повний болю. Вона так щиро усміхалась... А очі такі, мовби там терня застрягло. Раптом дзвінок:

– Ви можете вийти? Ми в парку гуляємо. Я і Масік.

Масік – то оте сіре кошеня в сумочці. І очі в нього теж темні й сумні. Згадала. Ми бачилися перед Новим роком у клініці, в черзі на МРТ. Я до Мар'яна: “Масік” та й “Масік”... Говорила щось, аби син не зациклювався на своїх страхах, віяла якусь словесну заметіль, жартувала. А вона поруч на дивані сиділа, тихо теребила руками френзлі вовняного пледа і розглядала іграшки на ялинці. Якось воно так: коли маєш проблеми – то нічого крім них не бачиш. Бічним зором щось помічається, пишеться у чернетку пам'яті і забувається. Божиття, як вир затягує і крутить, бо час біжить швидше за тебе. Ось уже й дні стають безцінними і нерозмінними, так, наче тобі тих днів на решту в небесній крамниці

відсипали. А за днями – ночі, довгі-довгі. Бо не спиться. Бо недописала, недоробила, недоготувала, недо... Вони з Масіком нікуди не поспішають. У них, окрім них самих, нікого немає. Але дні в них теж, як на решту відсипані. Все, що залишилося від розмінної життєвої банкноти – те і їхнє.

Нам із сином тоді помилилися діагнозом. Їй підтвердили найгірше – пухлина. Їй у сорок вісім усе стало пізно. Вона так вирішила. Після багатьох обстежень, консультацій, порад і обіцянок. Після переплаканого, викричаного і вимоленого. Після роботи, кар'єри, успіхів. Після зникнення друзів, родинних розпитувань про заповіт. Після всього.

Вона собі вирішила дожити. Тихо. І підбрала кошенья. Щоб любити.

Так, чомусь згадалось, як ви до малого: “Масік...” Собі захотілося. Знаєте, як воно, коли немає нікого в хаті? Ви не знаєте. Це ні покликати, бо гукнеш – тільки луна йде, ні притулитися, бо все неживе. А тут – Масік. Біжить, тулиться, муркоче. Теплий такий, як рідна душа.

Я ж випадково на концерт зайшла. Між людьми захотілося побути. Сама. Все сама. Не хочу друзів, які розпитують, як воно болить. Не хочу родини, яка чекає, коли, нарешті, хата звільниться. До церкви не хочу. Там все про носіння хреста розказують, а самі й не пробували його нести. Нічого не хочу. Ми втрьох живемо: Масік, я і таблетки.

А тут захотілося до людей. Зайшла. Послухала вас і думаю: “Вар'ятканеприкаяна!” А потім згадала, де вас бачила. І знову думаю собі: “Як то поєднується в людини? Чи вона з каменю, чи як?” Та ще діти по залі бігають, а я знаю, що у вас ще й старший є. Питаю там у когось, кажуть, що на війні, що не один, а двоє. І думаю: “Таки – вар'ятка непутьова”.

А тоді “Молитву” заспівали. А я ж після того діагнозу слова на смак і на дотик відчуваю. Отак говорить хтось, а я відчуваю, де правда, де – ні, де слово гріє, а де – ранить.

Я мусила вас побачити. Поговорити. Ви тоді у клініці усміхались і казали, що все буде добре. Ви вірили. А я боялась і надіялась. Я тільки тепер зрозуміла, що віра і надія – то різні чинники.

Як ви вчора тому артистові казали? “Я вірю, курво, що ти зможеш не тільки заспівати! Ти в мене ще й польку затанцюєш!” І у вас усе вийшло.

Уночі ми з Масіком не спали. Я читала. Я читала, що ви пишете. І зрозуміла, що я вже не боюсь. Якби я мала гроші, я б книжку вам видала. На жаль, мені всі ліки купує родина. Ще й суд триває. Подарувала братові все майно, а тепер свої ж гроші у нього на ліки випрошую. Не хоче давати – хоче, щоб швидше померла.

Я зла, напевно. Бо вважаю: мріють про спадок і хату – нехай оплачують. Я не хочу помирати в онкології. Там – пекло і найважчий кінець хреста. Хочу померти вдома. Але, перед тим...

Ну, є щось після життя, чи не так? Є хтось, хто забирає наші потріпані, покалічені душі кудись? Там немає фізичного, чи не так? Але слова там є, знаю, що є. Отже, слово – “Бог”?

Нічого не зможу вам дати. Хіба що Масіка залишу вам, хочете?

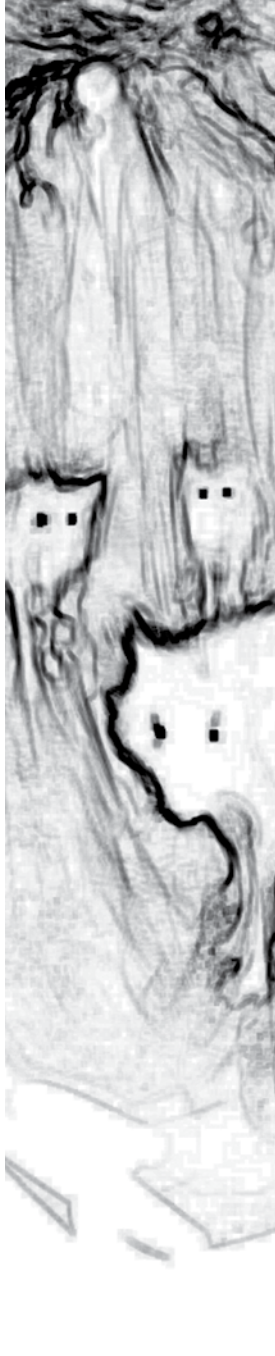
Я хочу навчитися вірити, розумієте? Мені потрібен друг, який уміє вірити і любити. Це ж ненадовго. Може, на півроку, може, й менше...

Ви ж вірите, що все буде добре?

НВ: Бозя, а можна мені решту ще за старою ціною на життя? Це трішки більше, ніж за теперішнім акцизом. І щоб без ПДВ. Я ж Масіка заберу. Я ж вірю.

Все буде добре...

Ви не хочете скоротити дистанцію між нами? Бо коли на "Ви" – то відстань. Між нами і так відстань. Завдовжки в життя. Воно у вас ще є. А стати частиною мого ви не хочете. Я ж бачу. Ну, хай так. Поговоримо.

Ви хоч поради не даєте і не відсилаєте делікатно, обіцяючи молитись. Я тільки тепер зрозуміла, що в мене не було друзів. Друзі не дають поради, коли ви не просите, вони радіють і плачуть з вами, проходять крим, рим і мідні труби, допомагають знайти вихід із прикрої ситуації, розгублено розводять руками, коли нічого не вдається. Щиро тішаться, коли вам вдається їх підтримати. Але ніколи не дають непотрібних порад. І не обіцяють скажено молитися, щоб вас заспокоїти.

У мене не було друзів. Мене ніхто не смикнув за руку, за душу, за совість. Мені ніхто не сказав, що нечесні гроші приносять безчестя, а ті, що на чужих малих бідах, – свою велику.

А вони так легко йшли, ті гроші. Капали, як тала вода. Я ж суддею була. Ні, не в Тернополі. Тут я лише мріяла жити. Будинок придбали тут з чоловіком. Тепер у ньому помираю. Сама. Чоловік давно не витримав.

Гроші. Капали, капали щодня. Володя казав, що вони з людської біди капають. Аясміялася. Жила. Зробити не додому йшла, а по бутиках. І купувала, купувала, купувала... Воно ж як? За відсуджену хату – 2 000, за ДТП з летальним – 5 000, за маленький бізнес – 10 000, за великий – залежно від бізнесу, посадити кого потрібно – за домовленістю, випустити хабарника – за згодою сторін. Голові суду його частку віддала, все решта – моє. Володя не витерпів. Одного дня залишив записку: “Скільки вартує розлучення?” – і пішов. На безгрошів'я і чужу дитину.

У нього свої діти є уже. А я ж не хотіла дітей. До Єгипту хотіла, на Борнео, до Тунісу. Я світ хотіла побачити. І жити красиво.

Колись бачила їх. У нього вродливі діти. І так він з ними ніжно і трепетно. Видно, що дорожить дітьми, як скарбом. А в мене спіраль. Золота. Колись жінки пекторалі носили золоті, а тепер – спіралі. Оберіг такий сучасний жіночий. Від жіночності оберіг. Але хто про те думає? І ще Масік у мене. Теплий сірий клубочок у залишку безпросвітного життя.

Він знає, що робить? Він відганяє ночами отого вчителя географії, що 17 км із райцентру до села на роботу їздив велосипедом. Його синочок нашого прокурора автівкою збив. П'янезний за кермом був. Ну, ви зрозуміли про що я?.. Тому вчителю нічого не відшкодували і “мажор” не опинився за ґратами. Доказової бази судові забракло.

А ще жінка приходить. Чоловік її на будові в Москві загинув, а його брат відсудив у неї батьківську хату. Вона отак заходить іноді, коли повний місяць, обдивляється все і каже: “Яка у вас, ваша честь, хата простора! Тут би жити і дітей ростити. А не батьківська по чоловікові, часом, хата? Бо ви, ваша честь, дивіться: з батьківської можуть і вигнати...”

Такі тепер у мене ночі. Не самотні. Душевні такі. Приходять люди і виймають душу. А вона, як сорочка не прана. І не вибілиш її, бо душа – не матерія. А люди перебирають її, під лиштву заглядають, навиворіт горнуть. І всі плями на ній показують.

Я мовчу, бо що тут скажеш. Терплю. Тіло без душі болить так, що пігулки не помічні. Як уже плакати починаю, то Масік стрибає, дугою вигинається і сичати в ніч починає. Отоді люди відходять, бояться його. А я до ранку душу в тілі розправляю і запиваю ліками. Так болить.

Та я ж розумію, що немає нікого і то метастази розповзаються, як павутина. Але ж і Масік просто так сичати не буде. Отже, хтось є. А може, то вже ті, з темного боку засвіту, по душу приходять? Я їх тричі бачила. Спочатку в Німеччині на лікуванні, а потім в Ізраїлі. А третій раз – то вже коли поїхала на чудотворне місце. Там у капличці священик на чаші все бачив, ясновидцем був. А вони по обидва боки від нього стояли, а наприкінці служби тацю з людей збирати йшли. Ідуть такі темні, як горобина ніч, люди на тацю кладуть гроші, а я бачу, що то не затерті бідую та економією банкноти, а клапті душ потертих, потріпаних.

Думаєте: совість? А де вона раніше була? Чого не озивалася? Чому мене на тих хабарах і відкупних не піймали та не посадили?

Думаю: то ті темні не давали. Мені ж, як тому священикові, клапті душ офірували. А я того не бачила...

Може, тому що друзів у мене не було? Люди були. Але недовіра і дистанція зробили свою справу. Між мною і людьми завжди були вони. Оті темні, як горобина ніч. Їх ніхто не бачив. Тому й дистанція...

Певно, ходить хтось. Масік неспокійний, бачите? Тіні минулого. Десь поруч є хтось, чю душу я витріпала на

клапті, а життя розміняла на банкноти, помарковані бідною. Мене тоді не піймали на гарячому. Натомість потім, коли здавалось усе гарним і щасливим, на самому розльоті щастя, на пікові кар'єри, на розбігові життєвому, затримали за обтяжувальних обставин. Тепер Вищий Суд проводить досудове слухання...

Ні, ви не як адвокат мені потрібні. Я потребую друга. Це ж ненадовго, на півроку. А може, й менше. Навіть не для мене. Для Масіка...

Діти так шумлять. Масік боїться дітей. І шуму не любить. А знаєте, у мене була дитина. Недовго. Коли Володя пішов, я не сумувала. Пішов, то й пішов. Може, йому життя з касиркою “Сільпо” миліше. Нехай собі. У моєму житті з’явився Артем. Судовим експертом працював. Розлучений був. Зійшлися з ним, наче створені одне для одного. Дітей хотів. А мені вже тридцять сім було – страшно народжувати. Вирішили удочерити дівчинку. Я гарну таку підбрала в одному дитбудинку. Біляву, кучерявеньку, з очима синіми. Трохи на Артема схожу. Її звали Наталкою. Банально так. Я вирішила поміняти ім’я. Нарекли Віолеттою. Миле таке дитя.

Ми їхали з дитбудинку додому і тішились, як шалені. Я вже уявляла, як будемо її одягати, куди запишемо на музику, малювання, танці, де вчити мови будемо. Як щосуботи сімейні пікніки влаштовувати будемо і дні народження. Як у гості ходитимемо.

Проте за першим же родинним обідом Віолетта розчарувала мене. Жодного поняття про етикет. Вона все їла однією ложкою. Уявляєте: всі страви однією ложкою! Ну, але то ж дитбудинок.

Мусила вчити її всього. Навіть відпустку позапланову взяла, педагога запросила. Вчили всього. З нуля. Ходити гарно, говорити правильно, одягатися зі смаком. У чотири роки вона нічого не вмiла. Вчила її всього-всього. З ким потрібно вітатись, а кого ігнорувати, кому усміхатись, а на кого можна й не дивитися, з якими дітками гратися, а яких оминати. Купувала їй одяг, взуття, іграшки розвивальні. А вона про ляльку Україночку мріяла. В них така у гостьовій кімнаті стояла і нею гратися не дозволяли.

Коли Артем купив їй ту ляльку, я мало не зімліла. Такий жах дешевий: на китайську пластмасу вчепили вишиванку, спідничку, віночок – і лялька-автент! А вона, думаєте, гралася нею? Віолетта її поставила у вітальні. В моїй вітальні! Китайську підробку під автент!

Я її тихцем викинула. Не плакала. Але дивилася на мене, як на ворога. Артем дорікнув, що то жорстоко. Довелося з Канади замовити їй ту Україночку. Прийшла посилка, а Віолетті вона не цікава. От і догоджай дітям після цього!

А восени ми гуляти до парку пішли. Якраз замовила Віолетті новий комбінезон і шапочку. Білі з натуральною опушкою, з вишивкою по обидва боки блискавки. Черевички з Парижа виписала їй.

І ото йдемо алейкою повільно, бо дощ напередодні був. А вона ж, як та дзиґа, крутиться, вертиться, до дітей на майданчик проситься. А які там діти? Ну, от які там могли бути діти, щоб з ними гратися? Спадкоємці сімнадцятирічних зальоток і нащадки автомийників. То пасує гратися з такими? Та ще й у новому комбезикові...

А в неї очі раз – і на мокрому місці. Отак ні з того ні з сього. А ж вчила її не плакати за жодних обставин. А вона йде і рюмсає. От уявіть: іде парком дитина, краще від усіх доглянута, дорожче за всіх одягнена, і плаче. Їй хочеться

в пісочницю до дітей офіціанток і сантехніків. Я їй кажу, що це не ті діти, з якими можна гратись, а вона новим комбінезоном у калюжу сідає і плаче:

– Я хочу назад до мами Олі!

Вони там, у дитбудинках, няньок мамами називають. Уявляєте? Мене мамою не називала ніколи. Лише тітка – і край. В Артема випитувала, як так сталося, що він її покинув, бо таки вважала його татом, а до мене завжди була холодна, як Снігова Королева.

Однак я терпіла. Ні, не в надії, що переросте. Я ще першого дня зрозуміла, що стосунки в нас будуть не дуже. Я Віолетту терпіла, бо – Артем. Він чомусь любив її. Весь вільний час з малою був, на мультики ходили, в зоопарк їздили. Та скрізь. Наче й справді його дитина.

А мені ж уже майже сорок. Не могла собі дозволити без мужика залишитися. В такому віці вони на вагу золота.

А потім ми оформляли Віолетту до школи. Пішли в поліклініку на огляд спеціалістів і там педіатр щось наслухала в серці, а потім кардіограма і решта обстежень підтвердили: в дитини вроджена патологія. І вона прогресує. Лікування можливе лише за кордоном і дуже дороге.

Коли прийшли додому, Віолетта питає:

– Я помру, правда?

А я їй кажу:

– Ні. Я тебе відвезу до мами Олі. Вона тебе вилікує.

– Так. Мама Оля добра...

Артем, коли то почув, мовчки вхопив якийсь одяг, мовчки повкидав його до машини, просто в салон, навіть не спаковував, вигріб документи з шухлядки, взяв Віолетту за руку – і вони пішли.

Отак просто пішли, навіть не глянувши на мене, не сказавши й слова, не прощаючись. Ніби мене й не було.

Розповідали, що він зумів її прооперувати в Берліні.

Через якийсь благодійний фонд. Ще й одружився там з якоюсь продавчиною з квіткового магазину.

Ці продавчині і касирки – то моя кара, мабуть. І ще прибиральниці. Ці володарки мітел – справжні відьми. Зроблять боляче – і не задумаються.

Я, коли вже хвора була, але ще працювала, застала в нас у суді таку картину: сидять дві і перемивають мені кістки.

Одна каже:

– Ти знаєш, що в неї рак виявили. Третя стадія вже.

А друга крізь сміх:

– Та чула. А що? Будем на лікування гроші збирати.

От що я їм зробила? Ми в різних світах жили, наші шляхи пересікалися тільки на тій підлозі, що нею ми разом ходили і яку вони, до речі, мили абияк. Звідки стільки злості в людей? Не склалося в тебе життя – не варто в цьому звинувачувати інших!

То я тоді так думала. А тепер дивлюся на власне пережите і розумію, що то в мене воно не склалось. От рамка є, канва якась, а всередині – пазли розсипані, перемішані. Не життя, а інсталяція. Спробуй розберися, що воно.

Тепер ось розумію, що прийняла б я тоді Наталочку, пригріла б її, спробувала полюбити, а не виховувала з неї хто-зна яку світську панянку, та полікувала б те маленьке сердечко – зараз би не говорила тут з вами. Зараз, навіть якби й хвороба, все було б інакше. І Артем був би. Не залишив би мене наодинці з болячкою.

Я ж чому не хочу в онкологію? Не тому, що там передпокій пекла, біль, страх і смерть. Ні! Я вже нічого не боюся. Розумієте: там люди лежать. І до них рідні приходять. Чоловіки, дружини, діти. За них моляться, переживають, надіються і вірять у їхнє одужання. Їх люблять. А до мене ніхто не прийде. Хіба із ввічливості.

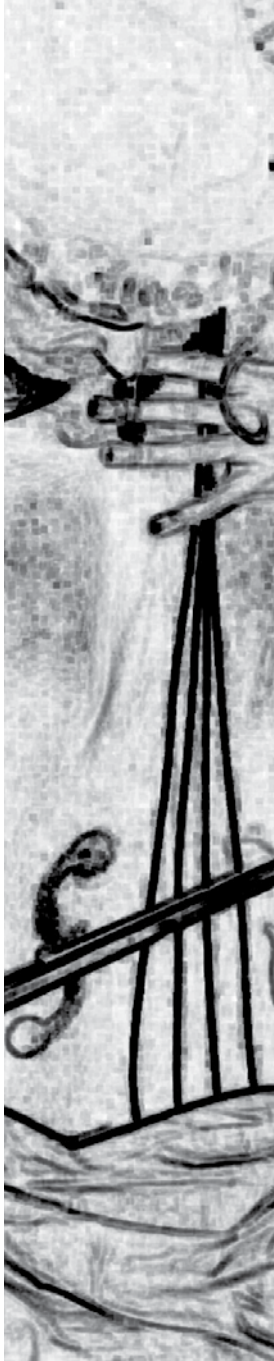
А якби я тоді з Наталочкою по-людськи...

Ні! Я не могла тоді по-людськи. Для цього треба було бути мамою Олею. Ні. Просто мамою...

Знаєте... Я боюся, що Масік утече від мене. Оцей доглянутий, стерилізований, ситий і вигуляний Масік одного дня від мене втече.

Ви не знаєте, як любити котика так, щоб йому не захотілося від вас утікати?..

Дивна ви людина. Прохачеві біля церкви не дали гривню, а тут чужій дитині морозиво купуєте, цигарки бійцеві віддаєте. Я розумію доброту, але ж вона невиплатна. За того, під церквою, може, Господь ще й віддячить, а за солдата з дитиною – гроші на вітер. Подумаєш: дитина скиглить, морозива хоче! А він стоїть, копійки рахує, не вистачає йому. Непотрібно водити дитину до парку, коли грошей нема. Це ж травма, а не прогулянка.

Взагалі: робити добро невиплатна справа. Ніхто вдячним не буде. От ви з ним зустрінетеся за інших обставин, десь на вузькій стежці, він і не згадає, що йому колись пачка цигарок з неба впала, а дитина морозиво отримала. Ще й образити може, принизити.

Не варто робити спонтанне добро. Щоб потім боляче не було. Жаліти і любити треба тварин. Люди того не варті. Особливо ті, кому бракує на елементарні речі.

Я не зла. В мене просто пам'ять хороша. І ще я висновки роблю. Доброта – це не відновлюване і невиплатне джерело енергії. З вас її витягнуть, а навзаєм дочекаєтеся лише невдячності.

Кінець безкоштовного уривку.
Щоби читати далі, придбайте,
будь ласка, повну версію
КНИГИ.